

PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Kemijski odsjek

SUPRAMOLEKULSKA KEMIJA METALO-ORGANSKIH MREŽA

Emilija Petrović Hađar

Studentica 1. godine Dokorskog sveučilišnog studija KEMIJA – smjer ANORGANSKA I STRUKTURNA KEMIJA

Kemijski seminar I
Seminar izrađen prema:

E. Miguel-Casañ et al, *Adv. Mater.* (2025) 2414509.

20.05.2026.

Reaktivnost

**Adsorpcija i
separacija
plinova**

SUPRAMOLEKULSKA KEMIJA METALO-ORGANSKIH MREŽA

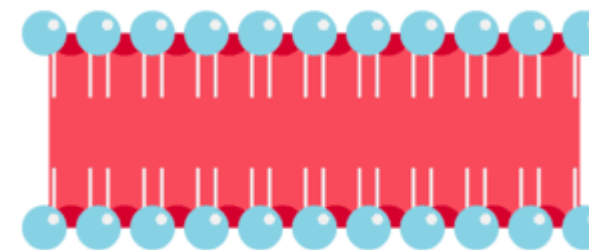
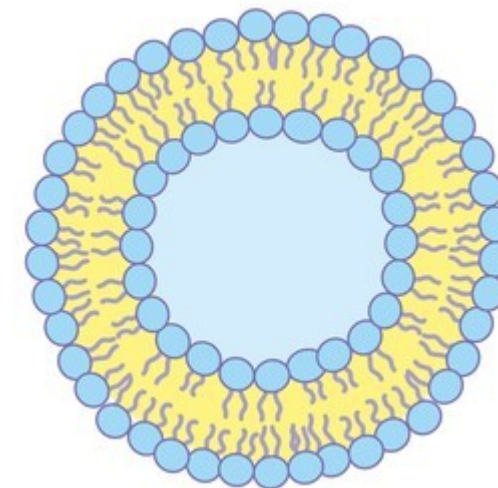
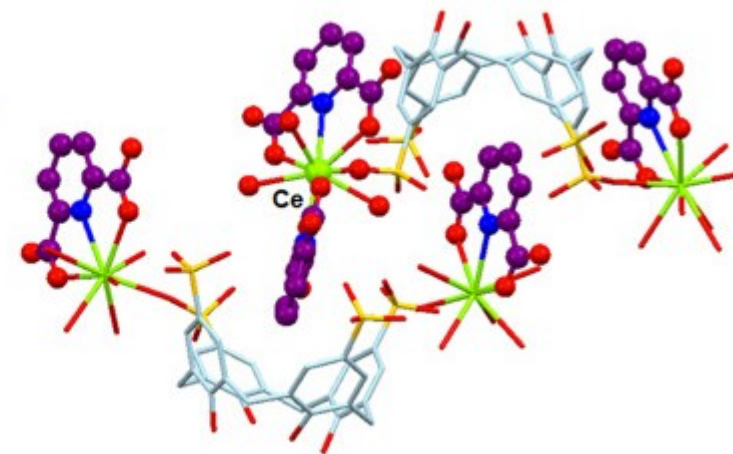
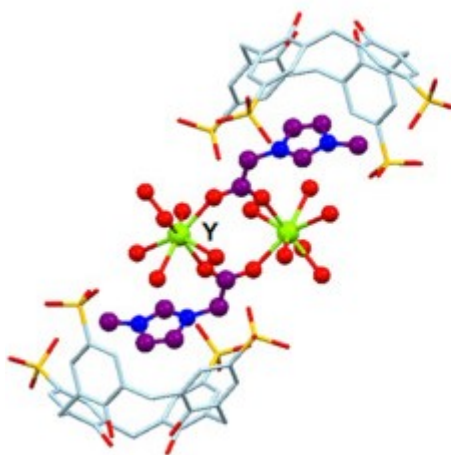
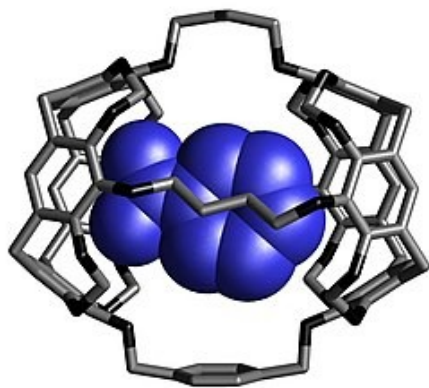
**Kristalne
spužve**

**Fleksibilnost
i dinamika**

Supramolekulska kemija

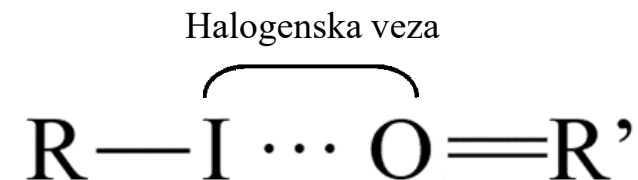
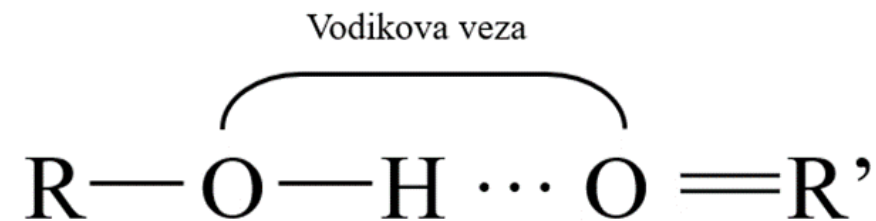
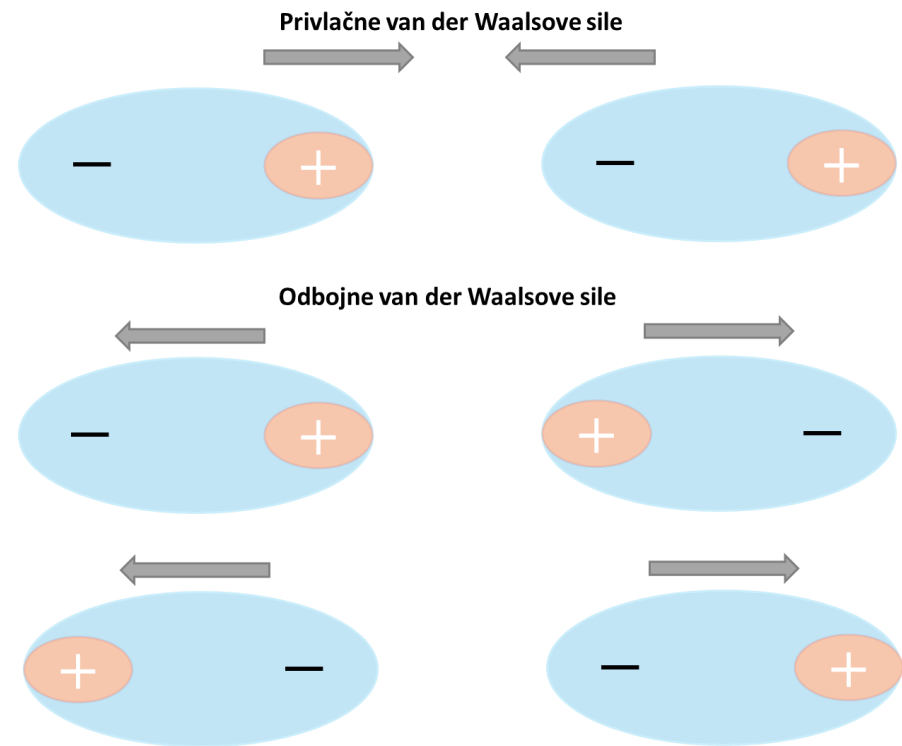
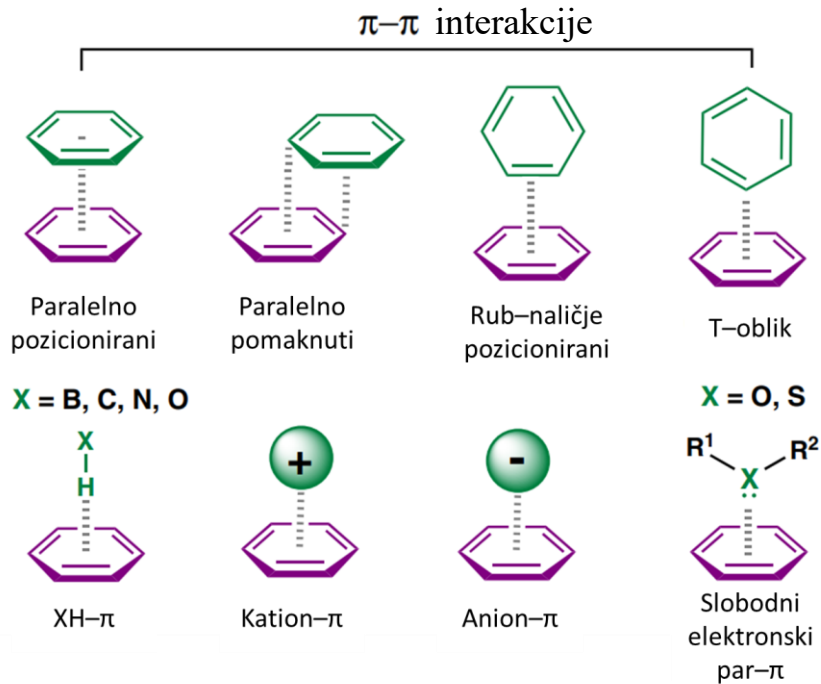
„Kemija iznad molekula”

- * Molekularno prepoznavanje i udruživanje
- * Membrane, vezikule, micelle, kompleksi, strukture u čvrstom stanju, domaćin–gost sustavi
- * **Međumolekulske interakcije**

Međumolekulske interakcije

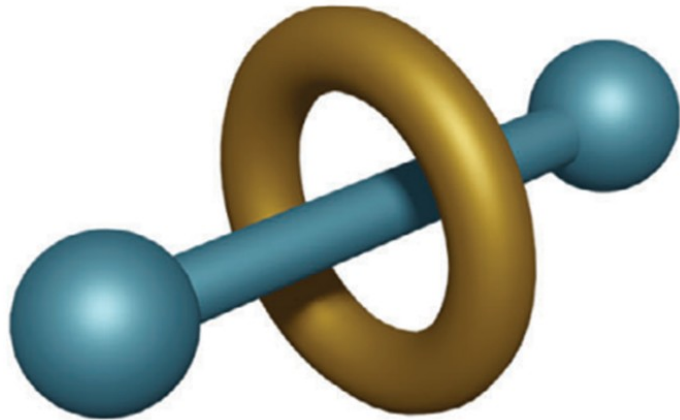
- * U pravilu dugog dometa i slabije od kovalentnih veza
- * Elektrostatske prirode - temelje se na razlici raspodjele naboja
- * Između molekula ili između pojedinih dijelova iste molekule

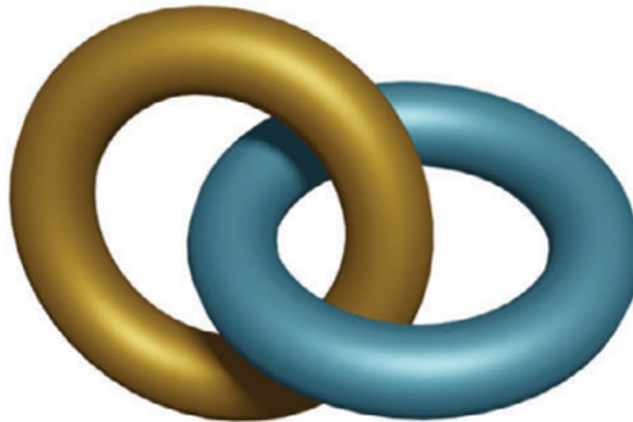
Mehanički zakočene molekule

* engl. *Mechanically Interlocked Molecule – MIM*

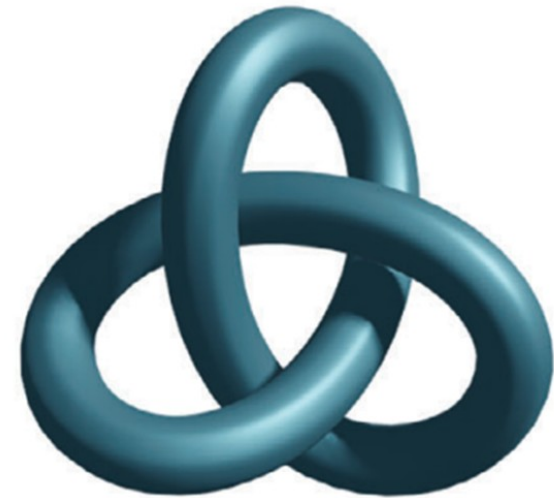
* Sastavljeni od više molekularnih fragmenata koji su povezani kao posljedica svoje topologije

Rotaksan

Katenan

Molekularni čvor

SUPRAMOLEKULSKA KEMIJA

METALO-ORGANSKIH MREŽA

Metalo-organske mreže

Susumu Kitagawa

Richard Robson

Omar M. Yaghi

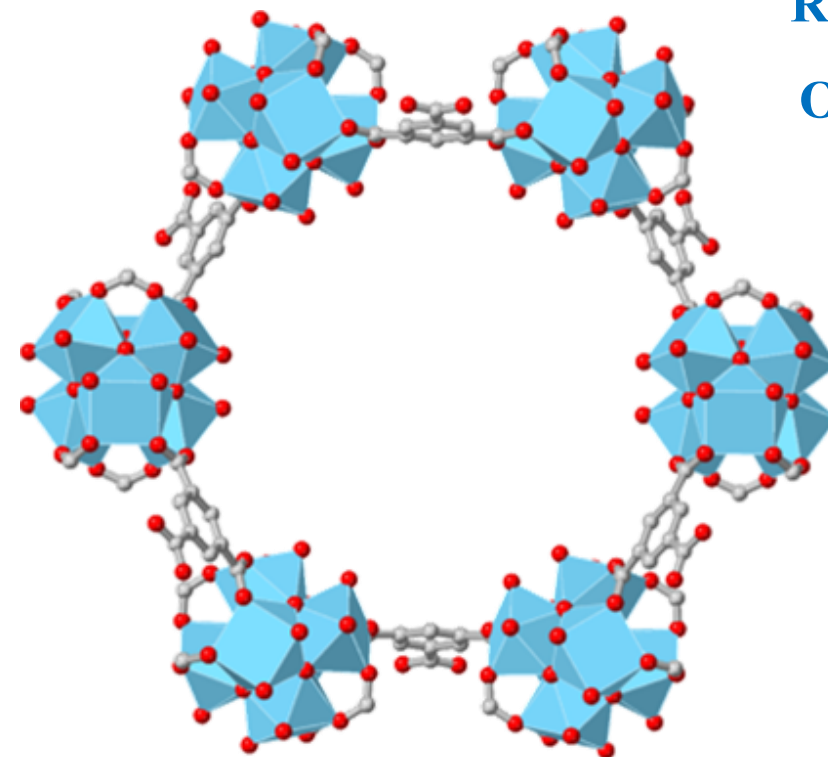
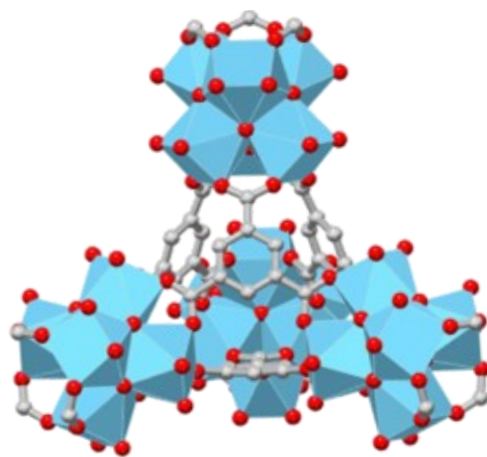
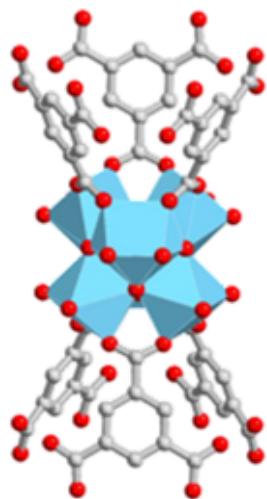
2025.

* engl. *Metal-Organic Framework– MOF*

* Organske spojnice + metalna čvorišta

* Mogućnost ugađanja

* Široki raspon primjena

I. Castillo-Velilla et al., *Nat. Commun.* **14** (2023) 2506.

H.-C. Zhou and S. Kitagawa, *Chem. Soc. Rev.* **43** (2014) 5415.

Svojstva MOF-ova

Poroznost

Prema veličini pora:

mikroporozni (promjer pore manji od 2 nm)

mezoporozni (promjer pore između 2 i 50 nm)

makroporozni (promjer pore veći od 50 nm)

Veliki volumen pora

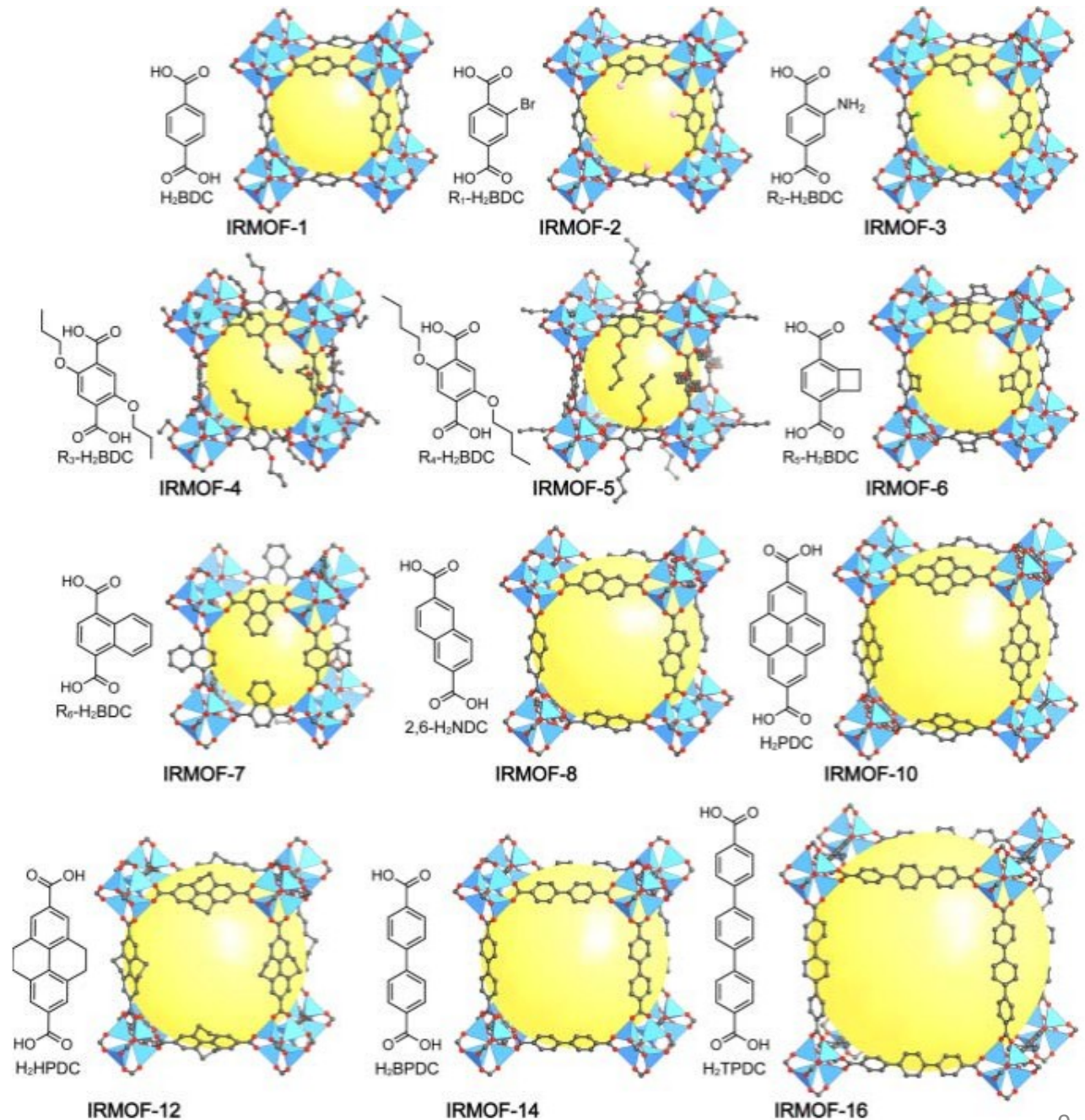
Velika specifična površina

Visoka termička stabilnost

Fleksibilnost strukture

Izoretikularne mreže

- * engl. *Isorecticular Metal-Organic Framework– IRMOF*
- * Strukture jednake topologije, ali različitih organskih spojnika

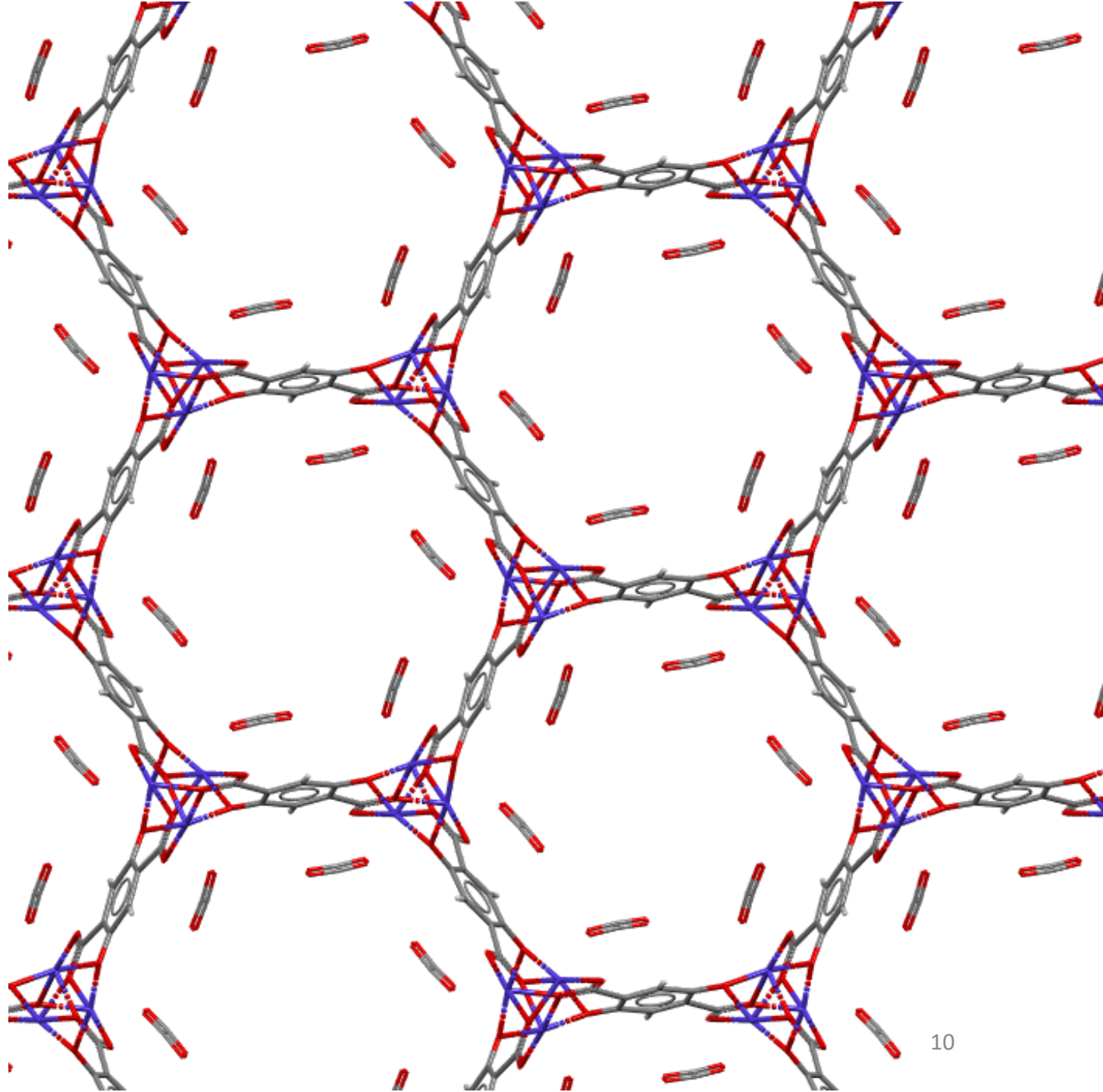

MOF-ovi u supramolekulskoj kemiji

* U ulozi domaćina u
domaćin – gost sustavima

* Adsorbenti

* Molekulske spužve

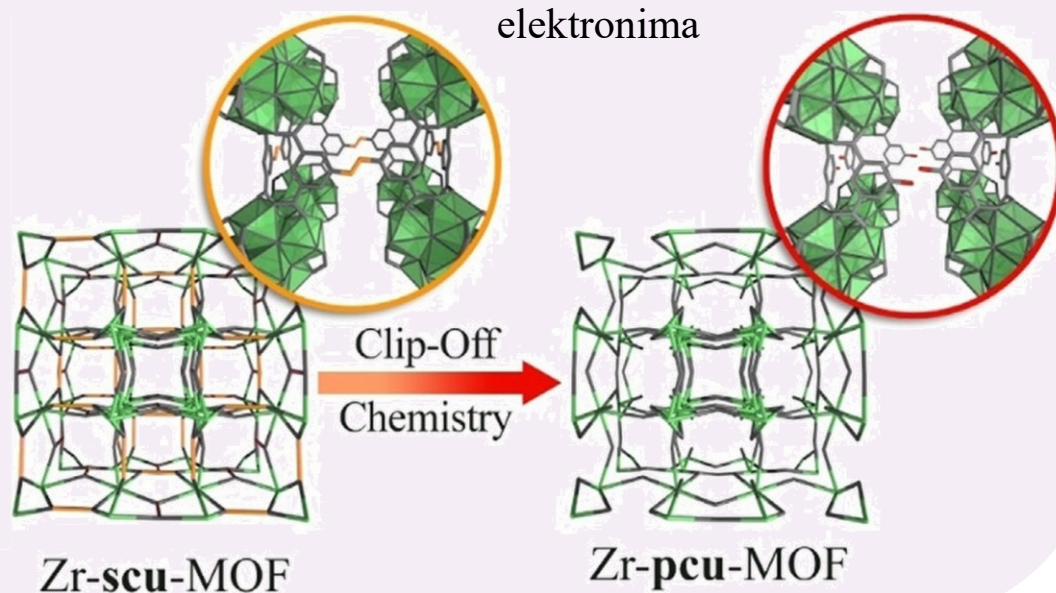

Reaktivnost

na površini, u porama ili na reaktivnim mjestima matrice (metalni centri, organske spojnice)

Reaktivnost MOF-a

- Selektivno cijepanje veza (engl. *Clip-off chemistry*)
  - Zr-scu-MOF – dvije mreže povezivanja
  - engl. *Single-Crystal-to-Single-Crystal*, SCSC
- Povećan afinitet i selektivnost prema gostima koji su siromašni elektronima

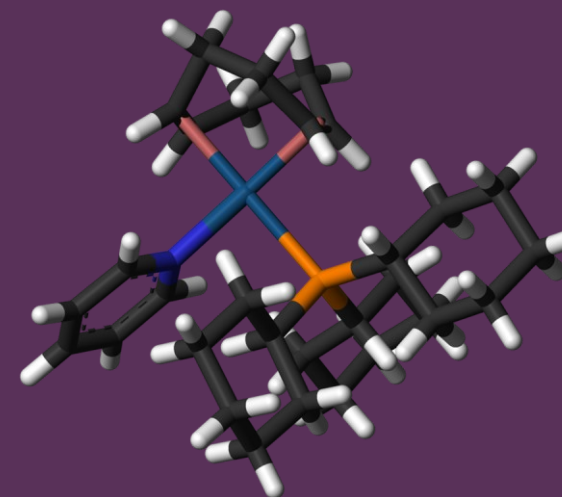

Y. Yang i sur., *Angew. Chem. Int. Ed.* **61** (2022).

Reaktivnost gosta

- Crabtree-jev katalizator – hidrogenacija alkena
- Deaktivacija - polimetalni hibridni klasteri
- Enkapsuliran u MOF-u tipa Cr-MIL-101
- Povećana aktivnost i selektivnost, mogućnost

recikliranja

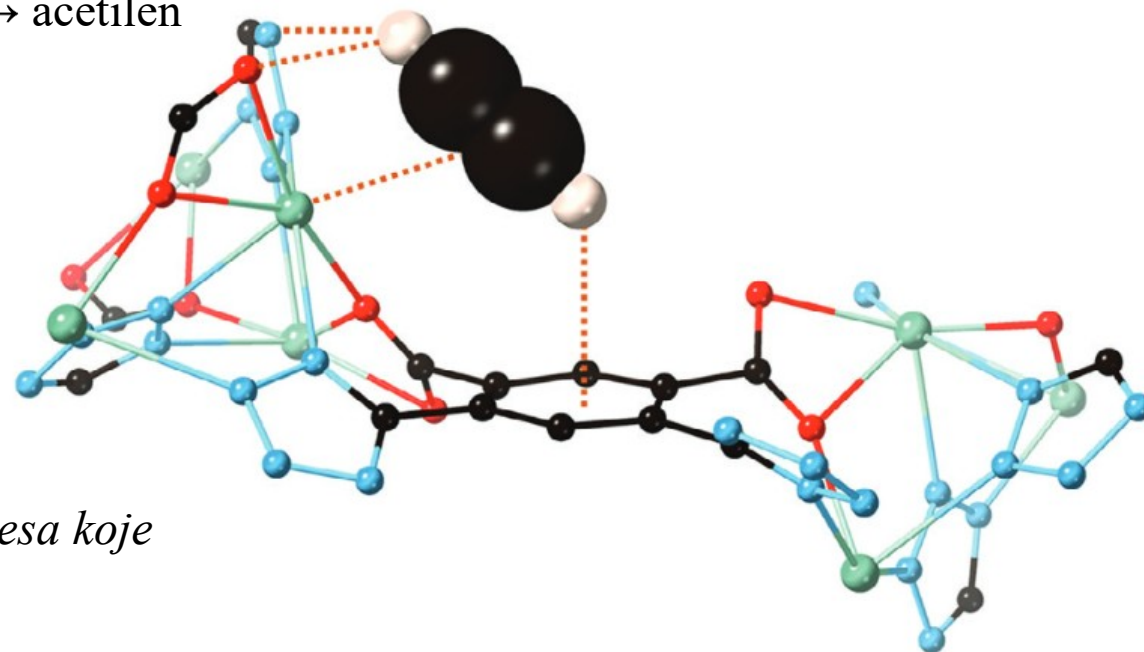

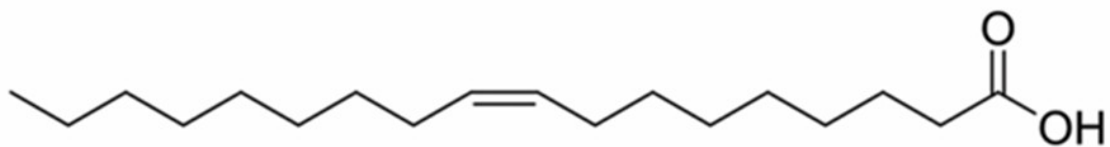
A. Grigoropoulos i sur., *Angew. Chem. Int. Ed.* **57** (2018) 4532–4537

Adsorpcija i separacija plinova

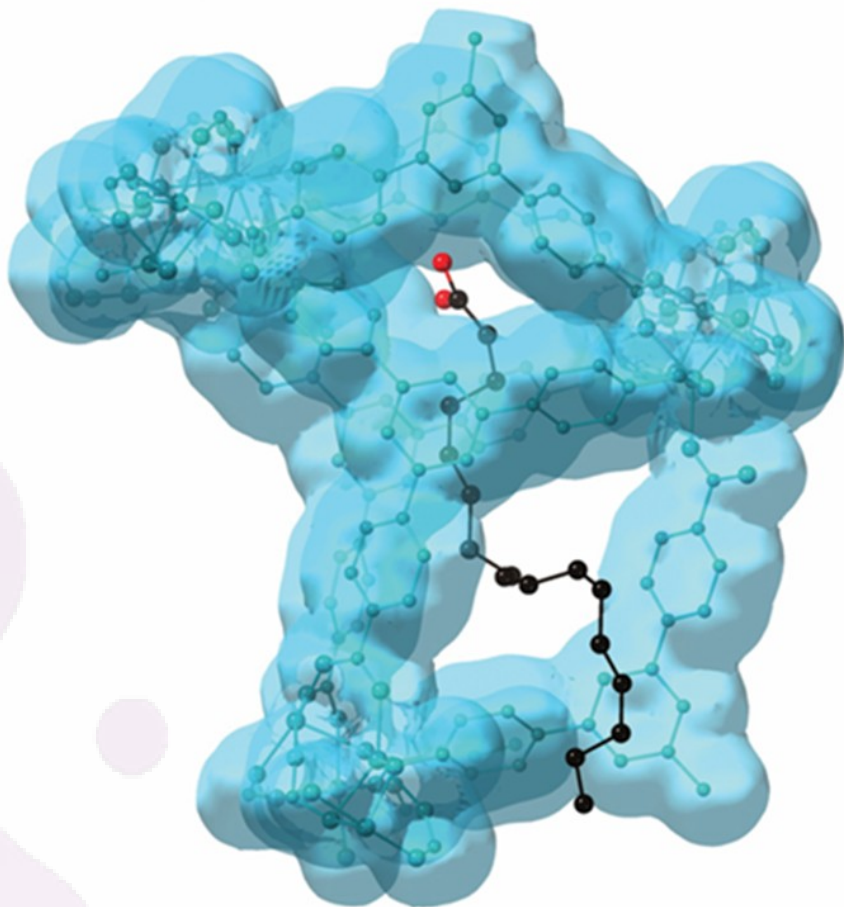
- * Ekološki zahtjevi - otklanjanje plinova iz okoliša
- * Adsorpcija vodika, ugljikova dioksida, metana
- * Separacija industrijski značajnih ugljikovodika
- * MOF (Ca²⁺ i 4,6-di(1H-tetrazol-5-il)izoftalna kiselina) ↔ acetilen
- * Adsorpcijski kapacitet = 64,6 cm⁻³ g⁻¹
- * Kanonska Monte Carlo simulacija :
  - * vodikove veze C–H···N i C–H···O
  - * interakcija s π-sustavom
  - * M···π interakcije

MOF selektivno veže acetilen iz binarnih i ternarnih smjesa koje sadrže druge ugljikovodike i/ili ugljikov dioksid

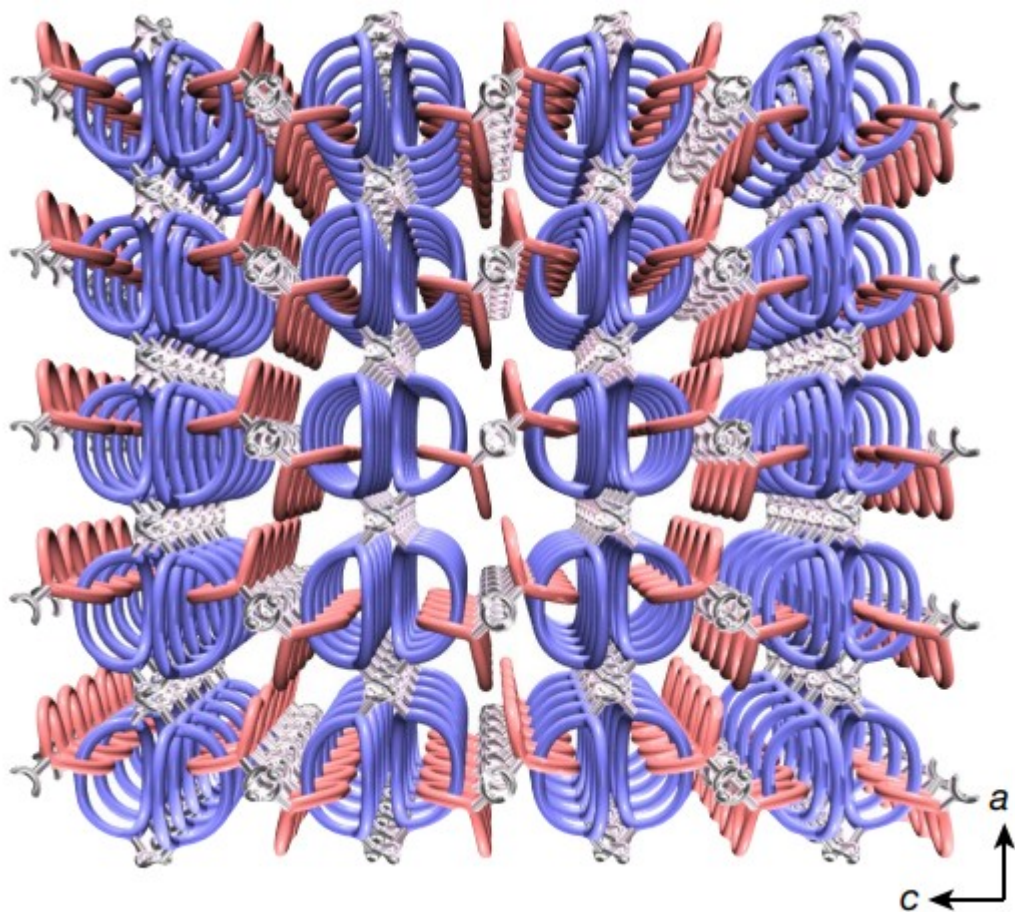
Oleinska kiselina

Kristalne spužve

- * Farmaceutici, pigmenti, „vječne molekule“.
- * Metoda kristalne spužve – 2013. godine
- * Oleinska kiselina – žućkasta uljasta tekućina
- * BTB-MOF-24 (Fe-H₃BTB (1,3,5-tris(4-karboksifenil)benzen))
- * „sendvič“ ligand–gost–ligand sustav
- * π -interakcije
- * Separacija enantiomera

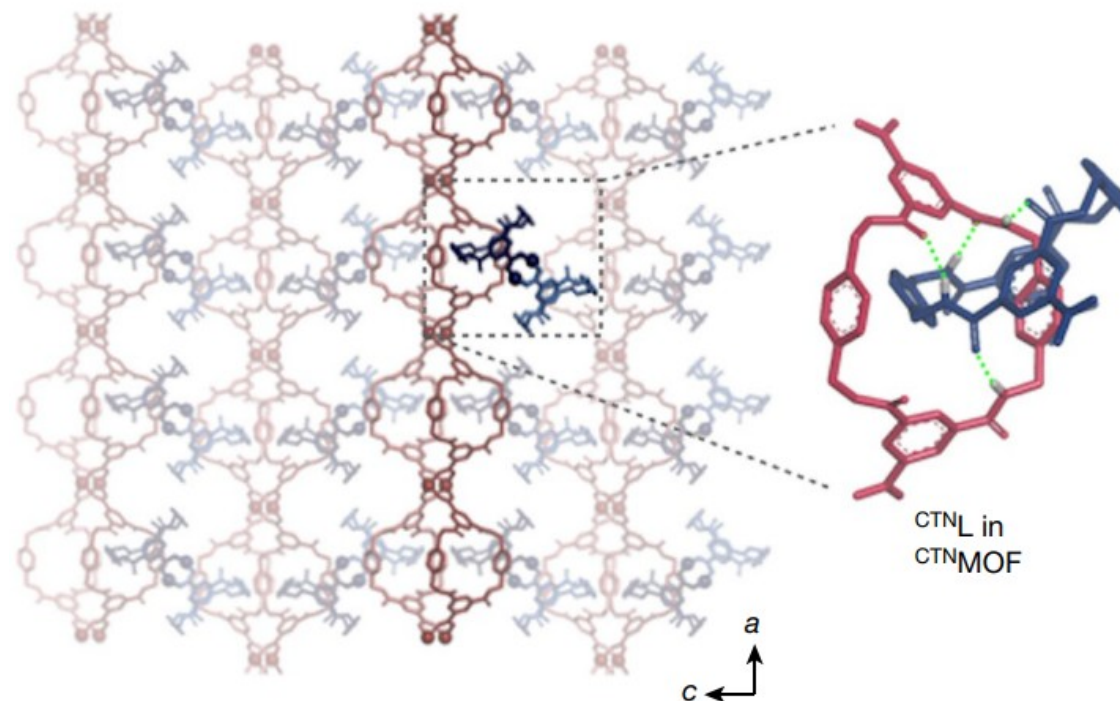
Fleksibilnost i dinamika

* Egzotični sustavi

* Mehanički zakočene molekule + MOF-ovi

* Dinamičko ponašanje

Zaključak

Supramolekulski koncepti u području retikularne kemije

- * Razumijevanje fundamentalnih pojava
- * Racionalno objašnjenje selektivnosti, reaktivnosti i stabilnosti
- * Ciljani dizajn primjenjivih materijala

- * Stabilnost MOF-ova u realnim uvjetima
- * Skalabilna sinteza
- * Ograničenja postojećih metoda analize u proučavanju dinamičkih sustava

Supramolekulski koncepti nisu samo teorijski okvir, već ključni alat za razvoj naprednih funkcionalnih materijala i daljnje širenje mogućnosti retikularne kemije.

The background features several light purple, organic, and abstract shapes scattered across a white field. These shapes vary in size and form, some resembling droplets or soft-edged blobs. The text is centered horizontally and vertically within the frame.

**HVALA VAM NA
POZORNOSTI!**